

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN		
In franci francezi		In alte valute tariful este majorat pentru acoperirea cheltuielilor bancare :
FRANTA	FRF 200	
EUROPA	FRF 250	DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 25
Cu avionul :		
AFRICA	FRF 300	USD 45 sau echivalent
AMERICA DE NORD	FRF 300	USD 45 sau CAD 53
ISRAEL	FRF 300	SHEKEL 2560
AMERICA DE SUD	FRF 350	USD 51 sau echivalent
AUSTRALIA	FRF 350	DOL. AUSTRALIENI 60

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France
Téléphone : (33-1) 602.29.29 - Télex 270152F
Commission paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

NUMARUL 12

7 martie 1984

«ROMANIA : UN MIT CARE SE DESTRAMA»

Correspondentul la București al ziarului francez Le Monde, Jan Krauze, a publicat o serie de trei articole sub acest titlu general, care reprezintă o amară și îngrijorată demistificare a situației politice, economice și sociale din România de azi. De ani de zile mitul "independenței" lui Ceaușescu i-a sedus pe observatorii occidentali în așa măsură, încât i-a împiedicat să vadă, sub vălul propagandei, adevărata realitate. Dezvăluirile presei franceze, din ultimul timp, sînt cu atît mai virulente cu cît mistificarea căreia i-au căzut victimă comentatorii din lumea liberă a fost mai gravă.

Primul dintre articole, "Stilul este omul", demontează iluzia "independenței" mult trîmbițate. Autorul menționează printre altele faptul că, în ciuda celor declarate de responsabilii reserțiști, în timpul vizitei lui Gromiko la București, petrolul sovietic este vîndut României tot la prețul mondial, în devoire sau mărfuri exportate pe devoire (carne, produse agricole și tehnologie avansată). De ce atunci toată această risipă de vorbe? pentru că "întreaga politică externă a RSR-ului, servită de diplomați abili, este, în fond, inseparabilă, în expresia ei publică, de permanenta glorificare a stăpînului țării." Iată tot secretul prafului aruncat în ochii lumii care a permis însă ca situația din România să se deterioreze în halul în care acum ea reprezintă un scandal pentru credulii de ieri.

Cel de al doilea articol "Douăzeci și două de milioane de furnici și cîțiva grieri" analizează situația economică disperată a țării: românii li se cere, în discursuri interminabile, să muncească mai mult și mai bine sub o cascadă de decrete, dintre care "acordul global" este o diminuare a sa-

lariului în condițiile în care acest salariu este dependent de un plan "marcat de un asemenea voluntarism încît realizarea lui este profund aleatorie".

Autorul se referă, de asemenea, la absurditatea reducerii consumului de energie "cînd consumul de energie menajeră reprezintă numai 7% din ansamblul consumului din România", la privațiunile la care este supusă populația datorită exportului de produse alimentare, la covârșitoarele obligații ale țaranului român, în urma decretului din ianuarie 84, amenințat să i se ia lotul individual dacă nu produce în cantități imposibile de realizat în contextul controlului birocratic și al corupției.

Iată cum arată oamenii din România de azi, văzuți de ziaristul francez: "Pe străzi întilnești nenumărați oameni a căror înfățișare și îmbrăcăminte poartă amprenta unei adevărate sărăcii, mai ales bătrînii".

Autorul se întreabă: "Cum se poate explica că România, țară europeană, mai degrabă bogată, este încă, 40 de ani după război, o țară "în curs de dezvoltare", industrializată prin ucazuri, fără a se sinchisi de pierderile economice și umane, paralizată între ordine și contra-ordine?"

Ultimul dintre cele trei articole, "Murmure izolate în mulțime" dezvăluie atmosfera care domnește în țară. Dincolo de mizeria materială, a frigului, cozielor, oamenii tremură pentru "bunul lor cel mai de preț: cultura". Sînt îngrijorați pentru că în campania haotică de economii, cultura trebuie să plătească un greu tribut. Se vorbește de micșorarea numărului de instrumentiști din orchestre, cu 40%, de reducerea subvențiilor pentru teatru la 28 de milioane (cînd numai pentru Opera din

București era alocată o sumă de 30 de milioane), de suprimarea școlii de balet din București. "Am putea să ne întrebăm de ce toate acestea pot succeda o asemenea neliniște. Pentru că aici teatrul - o specialitate românească - arta, sînt considerate ca o gură de aer, un pic de culoare în cenușiu." Oamenii le e teamă că "adevărata" cultură va fi ucisă de ideologie, de gustul "mic-burghez" al conducătorilor, că ea va fi înecată de valul de amatorism al "Cîntării României".

Printre protestatari, autorul amintește de poetul Dorin Tudoran, de matematicianul Mihai Botez, de un inginer care a răspîndit manifeste, de o femeie care, la începutul lui februarie a intrat într-o ambasadă occidentală, numai pentru a spune că nu mai poate suporta..., de români care trec cu riscul vieții, în număr tot mai mare, frontiera. Acțiuni izolate. "Totuși, o anumită nemulțumire populară se exprimă acum cu mai puțină teamă, inclusiv la cozi, în stradă - în timp ce apare un somaj real, pentru că în multe cazuri economiile se traduc prin concedieri."

După ce relatează ultimile manifestări ale cultului personalității, - exemple par incredibile -, autorul se întreabă: "Pînă unde se poate merge pe calea acesta? Un anume stadiu fiind depășit, nu mai există aparent nici o limită, și poate că într-adevăr, e mai bine să taci". E vorba de această surprinzătoare tăcere a românilor. E poate fraza cea mai tulburătoare a articolului care mărturisește că, văzute de aproape, realitățile României de azi sînt atît de teribile încît pot paraliza un popor, îl pot îngheța ca într-un vis urit.

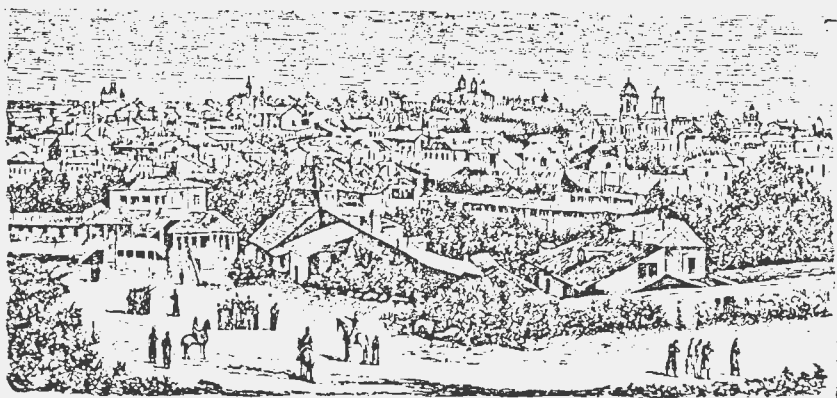
FURIA DEMOLARILOR

"Nici turcii, rușii, ciurma, incendiile, lăcustele și inundațiile Dimboviței nu au provocat de-a lungul a cinci sute și ceva de ani de atestare documentară, Bucureștiului, atîta rău și distrugere cît au provocat cei 19 ani de dictatură ceaușistă.", spune un comentariu al Europei Libere.

Ca într-un pomelnic se înșiră: demolarea zonei dintre Piața Matache Măclăru, Piața Buzzești, Cimitirul Sf. Vineri și Șoseaua Kiseleff, Muzeul Simu și casa lui Titu Maiorescu din spatele Muzeului (acum un maidan), casa lui Delavrancea, de pe Călărași, cu aerul ei patriarhal al Bucureștiului anilor 1830, mai recent a fost demolată o parte importantă a orașului vechi, începînd de la Școala de Război, pînă la Sabinelor și Rond, vile și clădiri vechi situate între Podul Izvor (desființat prin construirea Metroului), Podul Mihai Vodă și Podul Șerban Vodă, case de pe strada Justiției, Bateriilor, clădiri care au rezistat la cutremur. Se vorbește de Spitalul Braîncovenesc, și printre atîtea altele

care se degradează este Biserica Sf. Gheorghe Nou, fără cupolă și acoperită de rogojini încă dinainte de cutremur, Hanul "Galben" (la intersecția bdului Banu M Manta și a bdului 1 Mai), singurul han de barieră rămas în picioare, loc drag al pic-

torului Luchian. Cum poate fi un oraș care nu se mai poate recunoaște pe sine, schilodit, schimonosit de clădiri standard, un oraș bîntuit de frica alienării, a lui și a oamenilor care-l locuiesc...

Bucureștii la 1866, gravura pe lemn

DIN NOU PE COVORUL ROSU DE ACASA

Ceaușescu și Dăscălescu au fost la Kremlin la înmormîntarea lui Andropov. După înmormîntare, șefii delegațiilor pactului de la Varșovia au fost primiți împreună de Cernenko care era încadrat de Tihonov (prim ministru), Gromiko (ministrul de externe) Ustinov (ministrul apărării) și Rusakov (secretar CC PCUS). De cealaltă parte a mesei se aflau oaspeții. Nu se poate spune că Ceaușescu avea un loc de cinste - la un cap de masă, părea cam marginal. Noroc că poza bine retușată îl înținerea mai mult ca de obicei, poate ca să fie pusă pe seama vârstei poziția sa excentrică. Să fie oare mai puțin bine văzut ca pe vremea răposatului sau nu-l mai ia în serios nici Kremlinul?

AIDA nu l-a întovărășit. Pe semne că nu cadrează cu protocolul sovietic. În schimb l-a așteptat cu "partidul și guvernul", cu Găinușa și Pățan la sosire, la Otopeni să-l vadă cum pășeste pe covorul roșu întins pe zăpadă.

CÎNTECE DE SIRENĂ

RSR-ul se preocupă mult de datoriile țărilor sărace și le ține socoteala.

În 1983 totalul s-a ridicat la 700 de miliarde de dolari pe termen mediu sau lung și 150 de miliarde pe termen scurt. Este un fel de a arăta opiniei publice din țară că mai sînt și alte țări înglodate în datorii în afară de România.

Dacă în anii trecuți RSR-ul se îngrijea de țările din Asia și Africa, mîrînimia lui s-a extins acum și la țările din America de Sud: 300 de miliarde. Soluțiile pe care le propune nu sînt noi: ștergerea datoriilor țărilor sărace, reducerea proporțională a celor cu venituri scăzute, reeșalonarea datoriilor și reducerea dobînzilor pentru celelalte. La acestea se adaugă, ca măsură generală pe care RSR-ul vrea să o propună, amînarea datoriilor externe făcute de țările în curs de dezvoltare (cca 100), pe o perioadă de 2-3 ani, fără sau cu o dobîndă mică.

Oare cu această idee se pregătește RSR-ul să cîștige simpatia sudamericanelor și să-i ațîțe împotriva nordamericanelor?

EXPORTUL DE BRATE DE MUNCA

Peste 22 000 de tehnicieni și muncitori români lucrează pe diferite șantiere de construcții și montaj în străinătate, la care se adaugă și tehnicienii români din alte branșe.

Lucrările de construcție montaj efectuate de RSR s-au desfășurat mai cu seamă în țări comuniste; URSS, Cehoslovacia, Yugoslavia, China și Yemenul de Sud, Coreea sau în țări insolubile: Turcia, Pakistan, Egipt, Maroc, Senegal, Tanzania, Bangladesh, Congo. Printre țările solvabile figurează în primul rînd Israelul, Siria, Jordania, Emiratele Unite Arabe, Libanul, Libia, Sudanul, Tunisia și Algeria precum și Iranul. Grecia, Austria și Germania Federală sînt printre puținele țări, în afara lumii arabe, în care RSR-ul efectuează lucrări importante. Efortul făcut în țările arabe constituie, fără doar și poate, o oușine politică.

«CADRELE DIDACTICE S-AU ANGAJAT SA INTENSIFICE EDUCATIA POLITICO-IDEOLOGICA»

Cadrele didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior din RSR s-au întrunit la o consfătuire între 13 și 16 februarie, la București.

Dezbaterile pe secții au fost centrate pe istorie, filologie, economie politică, socialism științific, adică toate domeniile anexate propagandei comuniste în educarea tineretului.

Cadrele s-au angajat să intensifice activitatea politico-educativă după îndrumările "strălucitului arhitect al învățămîntului românesc contemporan" și să sporească exigența față de pregătirea politico-ideologică, ceea ce înseamnă înăsprirea aplicării criteriului ideologic în promovarea tineretului.

După congresul al XII din iunie 82, după consfătuirea de lucru de la Mamaia din august 83, această consfătuire reprezintă o nouă afirmare a dogmatismului. Dacă după 35 de ani de "educație politico-ideologică", ea trebuie continuu să sporească, și după cum vedem, exigențele acestei educații cresc din ce în ce mai mult, oare nu înseamnă că e o "învățătură" pe care natura umană nu o poate asimila?

MANEVRE MILITARE

Manevrele militare ale Pactului de la Varșovia vor avea loc în România. RSR-ul precizează însă că este vorba de manevre teoretice în care se întîlnesc numai ofițerii de stat major și comandamentele marilor unități și nicidecum trupele. Oricum, asemenea manevre nu mai avuseseră loc în România din 1973 ceea ce constituie în ochii unor diplomați și observatori occidentali dovada că RSR-ul încearcă să-și afirme independența. Cu manevrele însă ce o fi încercînd?

MANEVRE DIPLOMATICE

La Conferința Dezarmării de la Geneva, delegația RSR-ului a preconizat distrugerea în masă a armelor chimice, radiologice și a armelor noi dar nu a scos o vorbă despre armamentul clasic.

Specialiștii consideră că armele noi occidentale ar permite actualmente țărilor libere să compenseze în mare parte avantajul pe care Pactul de la Varșovia îl deține în trupe și armamente clasice. Distrugerea armelor noi ar constitui un avantaj hotărîtor în Europa.

PESTE 3 ORE DE LUCRU PENTRU UN KILOGRAM DE CARNE

Comentînd rezultatele din 1983, Europa Liberă arată că retribuția tarifară medie (care nu ține seama de țăranii colectivizați, n.n.) a fost de 2 601 lei pe lună față de un salariu mediu de 2 500 de mărci în RFG.

La schimbul oficial raportul între cele două salarii este de 1 la 6, iar la cel liber este de 1 la 18. Asta înseamnă că un salariat german mediu care lucrează sub sub 40 de ore pe săptămînă cîștigă de 18 ori mai mult ca un salariat român care lucrează 46 de ore.

Diferența este mai mică în produsele de bază după cum vedem în timpul de lucru necesar pentru a plăti:

	în RFG	în RSR
1 kg. carne porc	sub o oră	peste 3 ore
1 kg. carne pui	15 min.	100 min.
1 kg. zahăr	7 min.	70 min.
1 kg. cafea	65 min.	20 ore
1 litru lapte	4 min.	15 min.
1 sticlă bere	3 min.	20 min.
Dacia/Renault 16	5 luni	27 luni

În schimb, există o seamă de produse pe care cetățeanul român nu și le poate procura, ceea ce face că nivelul său de trai este cu mult mai scăzut decît cel care ar putea reeși din compararea timpului de lucru. La acesta trebuie adăugat timpul necesar aprovizionării, cozilor. Dacă la cele 46 de ore pe săptămînă se adaugă numai o oră de stat la coadă pe zi, ajungem la 52 de ore pe săptămînă ceea ce, față de 40 - 41 de ore pe săptămînă în RFG, mărește cu încă 25% diferența de efort în RSR față de RFG.

În 1983 producția de cereale nu a atins 20 de milioane de tone față de 25 planificate. Cea de cărbune a fost de 44,5 milioane de tone față de 52,2 planificate, petrolul 11,6 milioane tone față de 13,5 planificate iar oțelul 12,6 milioane tone față de 15 milioane tone planificate, autoturismele 77 000 față de 160 000, îngrășămintele 2,9 milioane tone față de 3,6 milioane tone planificate. Neîmplinirea planului în proporții de 15 la 20% (la autoturisme cu 50%) denotă că măsurile deosebit de dure impuse populației au eșuat.

Nici comerțul exterior nu se prezintă bine în ciuda unui excedent de 43 miliarde de lei. Importul a scăzut cu 4% și exportul cu 5% față de 1982. Deși diferența nu este mare, o socotim foarte semnificativă pentru că demonstrează că economiile costă mai mult decît aduc.

CAUZELE EXPLOZIEI DE LA

TELEAJEN

După explicațiile date de Associated Press, explozia de la Combinatul chimic de la Teleajen s-ar datoră faptului că probele de punere în funcțiune a instalațiilor au fost accelerate pentru a se face livrarea înainte de termen.

Este cazul să ne mai întrebăm cine a cerut livrarea înainte de termen?

Firește, Gheorghe Caranfil, ministrul chimiei, destituit. Dar lui Gh. Caranfil cine i-a cerut-o?...

Numărul morților ar fi de 162, uciși pe loc și cca 100 de răniți, mulți în stare foarte gravă. Starea lor nu este cunoscută.

"Cumpărînd un plic de cafea amestec, Paul Popescu din București a constatat cu surprindere că amestecul însemna un amestec de coji de copac, paie, capete de sfiori." Pentru că scrisoarea face parte dintre cele publicate (în jocul de-a "spuneți deschis, măi tovarăși", joc care se oprește la mica birfă economico-socială), a avut parte și de un răspuns, tot publicat: "Pătrunderea corpurilor străine s-a datorat unei defecțiuni a mașinii de sitare." (R.L. 15/II 1984) Un răspuns sincer, aproape o destăinuire înseamnă că paiele, coaja de copac și capetele de sfiori, prost măcinate care au scăpat la sitare, reprezintă materia primă a "amestecului". De ce "de cafea"? dacă s-a strecurat un pai nu s-ar fi strecurat și o boabă de cafea, dacă făcea parte din amestec?

"Consumul casnic de energie electrică se poate încă reduce prin creșterea răspunderii cetățenești, prin folosirea cât mai reținută (sublinierea noastră) a aparatelor electronice - radio și TV - mari consumatori de energie" (R.L. 17/II 1984)

"În familiile din Tamași, majoritatea bărbatilor lucrează în întreprinderi bucureștene și fac naveta. Nevestele țin cîrma pămîntului și a gospodăriei. Bărbații vin de cu seară și iau în primire muncile mai grele pentru care cheltuiesc ultimii stropi din puterea pentru o zi." (Flacăra 10/II 1984)

"Prețul unui cal a sărit de 20.000. Legea a fixat un preț, dar nimeni nu-ți dă calul cu cît cer paragrafele de lege pentru simplul motiv că un paragraf de lege nu știe ce înseamnă să-l crești, să-l păzești ca ochii din cap." (Flacăra, ian.84)

"Ce subiect minunat ar putea constitui pentru aceste spectacole de poezie și muzică eroismul în muncă al celor care construiesc Canalul Dunăre-Marea Neagră, expresie a unei voințe și dăruiri colective exemplare. Din păcate asemenea inițiative nu s-au făcut simțite pînă acum, nici măcar în județul Constanța. După cum nu vedem de ce formațiile artistice bucureștene n-ar putea pregăti montaje de versuri și muzică dedicate constructorilor metroului din capitala noastră." (Scînteia, 26/II 1984, Natalia Stanciu, "Festivalul Cîntarea României, școală de educație patriotică și revoluționară a oamenilor muncii")

"Din discuțiile purtate cu tov. Petra Clontș președinta.... și tov. Gheorghe Papuc, președintele... am reținut că, pornind de la dezbaterile susținute în cadrul "Tribunei democrației". consiliile populare comunale au declanșat ample acțiuni pentru cultivarea fiecărei palme de pămînt din curți, ample acțiuni de muncă patriotică pentru curățirea și fertilizarea pășunilor și asigurarea de material biologic de valoare ridicată (!) pentru sporirea contractărilor de animale." (Scînteia, 27/II 1984)

"E seară, dar în casă nu arde decît un singur bec. Tovarășa Buteică ne observă privirea și ne spune: "Una din soluțiile pe care le-aș propune este aceea de a organiza întruniri cetățenești, de a cita concret exemple negative și de a le sancționa". "De pildă o locatară din blocul A și un locatar din blocul A (e vorba de cartierul Crihală, Turnu Severin) care consumau nu cu 50% mai puțin ci de două ori mai mult decît norma admisă au fost sancționați cu întreruperea curentului pe timp de 90 de zile." (Scînteia, 17/II 84).

"La cărbuni necazul ține de descărcat. Vin vagoanele seara sau la miez de noapte și trebuie descărcate în 6 ore, altfel șeful depozitului plătește locație. Și noaptea n-are oameni și dacă îi are, încărcătorii-descărcători sînt fie oameni necăjiți, fie oameni pe care nu i-a primit nimeni, veniți de prin pușcării, de cine știe unde, un fel de amărășteni care te lasă cînd ți-e lumea mai dragă." (Flacăra, dec.1983)

"Chiar aci, în secția de anestezie și terapie intensivă de la "Fundeni" am aparate care zac neutilizate, aparate foarte scumpe și de mare utilitate, fie pentru că lipsesc anumite materiale (și e cel puțin un paradox să nu funcționeze un instrument care a costat milioane deoarece nu are hîrtie specială, o peniță sau o cerneală specială, un tranzistor...), fie pentru că nu se pricepe nimeni să le repare. Și nu odată e vorba de un fleac - un contact, un șurub slăbit, o siguranță arsă... Pentru aparatura din import există contracte de service cu firmele respective dar oamenii nu sînt trimiși la școlarizare iar piesele cînd vin stau și ele, uneori cu anii prin magazine. Un exemplu: vaporizatoarele anestezice ar trebui controlate - calibrarea lor - cel puțin o dată pe an dar nu se face niciodată". (Flacăra 3/II 1984)

"În cabinetul de limba franceză avem un fotomontaj dedicat tovarășului Nicolae Ceaușescu. Aici sînt expuse articole și aspecte din prodigioasa sa activitate. Fragmentele cele mai bine traduse de elevi din opera sa politică sînt expuse la gazeta de perete a cabinetului." (Tribuna școlii, 21/I/ 1984).

"Eficiența este mai mare pe o stare de foame fiziologică. După o masă copioasă randamentul la învățătură scade." (Viața studentescă, 18/I/1984)

CONFERINȚA TARILOR BALCANICE

După amînarea din ianuarie, conferința țărilor balcanice și-a reluat discuțiile la nivel de experți, la Atena. Obiectivul vizat de RSR și Bulgaria este denuclearizarea Balcanilor, idee pe care primul ministru grec Andreas Papandreu și-a însușit-o și care ar expune Grecia și Turcia (singurele țări din Balcani care dețin arme nucleare ale OTAN-ului) la un atac cu arme clasice din partea Pactului de la Varșovia.

În discuții, delegatul RSR-ului a propus o întrunire a șefilor de stat a celor cinci țări participante spre a proclama în mod solemn denuclearizarea. Pentru moment, Turcia se împotrivește încă, dar se află izolată, în timp ce Jugoslavia a rămas în expectativă spunînd fiecărei părți că îi împărtășește ideile...

Comunicatul final nu menționează nici un rezultat concret în afară de propunerea RSR-ului de a convoca o nouă conferință în cursul anului, fără însă a preciza dacă este vorba de o întrunire a șefilor de guverne.

Rezultatul poate fi considerat deci ca slab. Experiența arată însă că diplomația comunistilor nu se lasă descurajată de întruniri fără rezultat și perseverează pînă se ivește momentul favorabil.

MEREU LA MIJLOC, MAI ALES ÎN ORIENTUL MIJLOCIU

Vizitele lui Iaser Arafat la Ceaușescu se repetau în mod regulat pînă ce, acesta care beneficia de sprijinul sovietic a fost părăsit de URSS. Susținuți fâțiș de Siria, adversarii lui Arafat l-au silit să-și retragă trupele din Liban, după lupte crîncene ce s-au desfășurat acum cîteva luni. După părăsirea Libanului, Arafat a mai venit totuși la București încercînd, pe semne să-i îmbuneze pe sovietici prin intermediul lui Ceaușescu.

La mijlocul lui februarie, în locul lui Arafat a venit un nou oaspete palestinian - Nayef Havartmeh. secretarul general al CC al Frontului Democrat pentru Eliberarea Palestinei.

Tema discuțiilor și pozițiile afirmate sînt, în fond, aceleași: retragerea Israelului din teritoriile ocupate în 1967, autodeterminarea palestinienilor prin crearea unui stat palestinian independent, ambele realizate sub egida ONU. Pentru aceasta trebuie convocată conferința internațională preconizată de Ceaușescu la care să participe URSS și OEP. Cum ramurile OEP susținute de sovietici s-au radicalizat în ultima vreme, o asemenea conferință care ar fi constituit oricum o amenințare pentru Israel, devine încă și mai periculoasă.

După vizita palestiniană, Ceaușescu a primit pe ministrul industriei și comerțului din Israel iar a doua zi s-a văzut cu o delegație a Confederației generale a muncii tot din Israel. Este greu de înțeles ce pot avea în comun sindicatele celor două țări! Sau e vorba de același vis neîmplinit, visul de a fi intermediarul providențial?

EXPORTUL DE INSUCCESE

S-au mai perindat la București ministrul comerțului din India și cel de externe din Volta Superioară cu care RSR-ul are acorduri în domeniul minier, al transporturilor și în cel al agriculturii. În toate cele trei branșe, rezultatele RSR-ului sînt deosebit de slabe pe plan intern.

Discuțiile cu ministrul Voltei Superioare s-au purtat și asupra rolului pe care îl joacă Organizația Unității Africane pe care sovieticii nu au reușit încă să o capteze. În ciuda încercărilor repetate. Interesul pe care RSR-ul îl poartă Africii s-ar putea explica și prin încercarea de a suplini insuccesele sovietice.

Între 1934 - 1936, la Berlin, unde își pregătea teza de doctorat în sociologie, ANTON GOLOPENTIA a plănuțit și a așternut pe hîrtie un "ÎNDREPTAR PENTRU TINERET". Această lucrare a rămas neterminată. Recitind multele pagini manuscrise ale Îndreptarului ni s-a părut că ar fi util să le aducem în fața cititorului român din străinătate. Sînt în ele întrebări și răspunsuri pe care le-a determinat un alt moment istoric. Dar încercarea aceasta de a reflecta la problemele românești în afara granițelor țării merită să fie cunoscută. Ea ar putea hrăni căutările noastre acum și aici.

ÎNDREPTAR PENTRU TINERET

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

Trebuie constatat de la început că la noi nu există obișnuința de a pune problema întregului tineret: țărănesc - muncitoresc - cărturăresc.

Nici n-au intrat decît prea arareori în legătură unele cu altele. Problema tineretului a fost pusă de tineretul cărturăresc, discuțiile și analizele n-au fost întreprinse nici măcar în perspectiva întregului tineret cărturăresc. În tineretul literar de la București, unde problema "tinerei generații" are tradiție, ea n-a fost pusă vreodată altminteri decît în perspectiva celor douăzeci sau o sută de literați tineri trăind sau trăiți la București, care scot revistele, scriu foiletoanele ziarelor capitalei.

Sterilitatea tuturor discuțiilor de la București, cu toată mulțimea incontestabilă a intențiilor bune, se datorește faptului că totdeauna destinele acestui fragment al tineretului românesc au fost considerate dinăuntrul grupului. Niciodată discuția n-a ieșit cu adevărat dincolo de marginile lui. De aici caracterul analitic al tuturor discuțiilor purtate așa, care au descoperit noi și noi nuanțări de poziție, dar n-au izbutit niciodată să formuleze limpede misiunea acestui fragment în cadrul tineretului cărturăresc al României, al acestuia în cadrul tineretului întreg al României și în sfîrșit al acestui tineret întreg în urmarea de generații în care se intruchipează destinul neamului românesc. Pentru a izbuti în această întreprindere trebuie să nu fie pierdut o clipă din ochi întregul mare al românității; numai în perspectiva lui, fragmentele mici și mari ale vieții românești își găsesc înțelesul.

Intervine faptul că în continuarea liniei de europenizare (Junimea...), învățămîntul românesc, cu rare excepții datorate indivizilor nu întocmirilor, de la școala primară la Universitate, transmite o zestre abstractă de "adevăruri științifice". Naționalismul serbărilor școlare de 24 ianuarie, 10 mai și 1 decembrie e searbăd și retoric, re-

vistele și asociațiile care cultivă naționalismul, de bună credință dar vădit superficial și bombastic megalomane.

Tineretul rural și țîrgovețesc necărturăresc are încă o legătură nemijlocită cu realitățile românești; serviciul militar și trăirea masivă a limbii (ei aud alte limbi în garnizoanele lor, dar nu le știu) își au rolul lor în aceasta.

Cel cărturăresc: cu liceu, școală normală, școli tehnice secundare sau cu școli superioare urmate, dimpotrivă, o pierde cu totul. El e civilizată; bruma de critică pe care o deprinde îl ridică deasupra românismului verbal al discursurilor și articolelor de ocazie și al patriotismului simplist și cu note comice al pensionarilor și al celor săraci cu duhul. Incontestabil, toți s-ar duce cu patimă pe front dacă un dușman ar cotopti o bucată de pămînt românesc; cu toate că uneori rațiunea lor își pune întrebarea raționalității unui atare elan. Dar ei exclu. Altminteri sînt indivizi cu o existență care n-are altă dimensiune decît cea individuală. Urmarea e că cei intrați în posturi nu se mai ocupă decît de gospodăria lor particulară, de poziția pe care o au, și caută să le ferească de vicisitudinile pe care li le rezervă politica și conjuncturile economice. Cei care n-au încăput nicăieri n-au nici ei în măsură mai mare acces la dimensiunea superioară a națiunii, sînt la fel fără reazăm. Ei se simt simlu, cei lăsați afară, cei excluși de la praznicul situațiilor și al vieții orînduite, fără vreo mîrginire. Se simt dușmanii celor ajunși, celor încăpuți.

Expresia acestui întreg tineret nihilist, gura prin care și capătă glas este tocmai grupul de la București pomenit, "tinăra generație". Cei care caută cu ajutorul tuturor mijloacelor pe care "decadența" Europei occidentale li le pune la îndemînă să se realizeze pe ei înșiși, nu sînt decît existențe răzlețe, singure, care caută o iluzionară autorealizare, care nu găsesc, deznădăduiesc, se ceartă apoi enervați și se bat.

Asta găsesc la București toți "provincia-lii" care se destină cărturării și vin acolo. Mînați de tendința de omogenizare dezlănțuită de Unirea de la 1859 și de cele din 1917/1918, toți acești munteni, moldoveni și dobrogeni vin să cunoască și să trăiască expresia cea mai concentrată a românismului ținuturilor lor; toți basarăbenii, bucovinenii, maramureșenii, crișenii, ardelenii și bănățenii vin să întregască românitatea lor cu cea a ținuturilor celorlalte.

Acest proces de o însemnătate față de care toate unitățile de măsură luate din intervalul infim al acestor decenii sînt disparente, a găsit la București și țara pierdută în seceta și dezrădăcinarea "civilizației" în care prefăcuse miopia conducătorilor procesul de "europenizare" în care am fost tîrși de împrejurări de 150 de ani. Bălcescu arătase cum acest proces poate fi pus în slujba "renașterii românismului" (!). Cu tot efortul desfășurat la începutul acestui veac, ale cărui efecte s-au consumat în războiul de întregire, de la o vreme cărturarii ca și tehnicienii și politicienii au identificat ridicarea românismului cu civilizarea, pentru ca apoi greutatea și inerția evenimentelor să-i facă pe români să nu mai vadă și să trăiască decît civilizație. Năzuința spre o fuziune superioară a românității s-a găsit așa în fața unui crez intrat în sînge. Un fel de a trăi și de a privi care caută să cucerască pominde la București toate organele țării și să pătrundă de acolo la sate pînă la toate marginile lumii românești. E halucinarea Apusului, cu ochii prinși de cultura multă și fără seamăn a Parisului, a cîtorva țări mari. Jos toate popoarele intermediare: îi disprețuiesc pe toți acești bulgari, sîrbi, unguri... Înapoi nimic, "barbarie", "orientalism", totul înainte... "viitorul" e totul (ziarele program se cheamă "Viitorul" după cum s-au chemat "Românul"). Frunțașii sînt toți niște exilați.

(URMARE ÎN NUMĂRUL VIITOR)

rețete...naționale

În virtutea patriotismului lor, Românii au o foarte bună părere despre ei înșiși: nimeni dintre noi n-are vreun dubiu că sîntem cei mai deștepți, cei mai frumoși și cei mai modești băieți, firește, prin contrast cu fii altor nații. unii "gri de cap", alții fraieri etc. ("Ce ești chinez?", sau "Ce, m-ai găsit de polortez?").

Nu degeaba, spre deosebire de alie nații care au putut inventa diverse lucruri concrete, Românii înșiși au inventat teoria protocronismului. Ca în bancul bine cunos-

cuit, cu Ardeleanul care, găsind o sîrmă în pămînt, în curte, a dedus că pămîntul săi Traco-Daci inventaseră telefonul; la care Olteanul, ca să nu rămînă mai prejos, după ce a răsturnat toată grădina și n-a găsit nimic, a decretat că strămoșii săi cunoșteau deja telegrafia fără fir.

Cea mai bună părere o au însă, se înțelege, fiecare despre sine, și aici nu mai trebuie să dau exemple, fiind destul să ne gîndim fiecare la noi înșine ca să ne convin-gem de adevărul afirmației.

Numai că, după vorba strămoșilor, "Quod licet Iovi, not licet bovi" sau, cum a spus un alt deștept (deși nu era Român) "L'enfer c'est l'autre". Încrederea pe care o are fiecare despre sine sau în nație nu se ex-

ĂLA? ... PĂI A FOST COLEG CU MINE !?!

tinde și asupra celui alt, nici în privința inteligenței, nici a altor calități. Neîncrederea e cu atît mai mare, cu cît e vorba de cineva mai apropiat.

— "Ai auzit, Costică, Ixulescu a ajuns un savant de talie mondială, membru a n academii, tradus în nu știu cîte limbi."

În loc să se bucure că, în sfîrșit, un Român a ajuns celebru, și fără să se deranjeze să-i citească opera, cî tot n-ar citi-o decît ca s-o facă praf, Costică își replică pe un ton categoric:

— "Ași, e'un impostor, nu-l știu eu? Jucam arșice împreună cînd eram în-tră treia".

Sau, cînd e nevoit să-ți conceadă că "tipul" a realizat ceva, Costică își obiectează:

— "O fi, dar despre Traian și Decebal n-a scris niciodată" sau "Da, dar anul ăsta a lipsit de la 10 Mai" ori: "O fi băiat bun cum zici, dar e neserios, face bancuri". (Aici parcă îl aud pe to'ăsu din țară care se "esprima" în consiliu: "Ce să-l mai prelungim în învățămînt pe academicianul X, cînd nici la muncă patriotică cu studenții nu se duce!").

Căci important nu e ce a făcut respectivul și nici măcar ce n-a făcut, ci fap-

de CICERONE POGHIRC

tul că nu a făcut exact ce vrea Costică. Numai că din mult puținul făcut de fiecare, după forțele și priceperea lui, pus la un loc, rezultă ceva mare, în timp ce din contabilitatea negativă a lui Costică nu iese decît neantul.

Există și un fel de dispreț colectiv, firește, nu extins chiar la toată nația. Unul care a adunat o mulțime de lume să-i împărțășească din înțelepciunea lui, în ciuda răbdării și aplauzelor publicului, te ia la sfîrșitul conferinței de braț, și-ți șoptește:

— "Crezi că timpotii ăștia au înțeles ceva din ce le-am spus eu?"

Îi zic mai ieri unui vechi amic: — "Vasile, știai că Ionescu a ajuns mare scriitor?"

Imediat urmează replica zdrobitoare, categorică:

— "Cine, ăla? Fugi de-aici! Păi ce, nu-l știu eu? Doar a fost coleg cu mine!"

Și Vasile are chiar și argumente irefutabile:

— "A fost corijent la chimie într-o pa-tra, n-a scăpat decît fiindcă a copiat la teză de la mine."

Ce noroc că bietul Eminescu n-a fost coleg cu Vasile!

După ani de așteptare a apărut în colecția «Que sais-je ?» o Istorie a României. Este prima Istorie publicată după instaurarea regimului comunist care să nu fi trecut prin cenzura partidului. În țară, cele câteva Istории ale României apărute între 1960-1975, adesea neduse până la capăt, sînt scrise pentru partea veche de istorici de meserie, iar pentru partea contemporană de istoricii partidului. De cînd cu Tracologia și cu Dacomania actualilor guvernanți, nici istoria veche n-a scăpat de ingerența gînditorilor oficiali. S-ar părea că în țară, secretarul general al PCR-ului a dat ucaș să se scrie o Istorie în zece volume, din care nici volumul întîi n-a putut să apară din cauza divergențelor dintre istoricii adevărați (cum ar fi Prof. Pippidi) și istoricii de la partid. În exil, după o regretabilă întîrziere, se anunță apariția în 1984-1985 a nu mai puțin de trei Istории ale Românilor, două scrise de istorici români și una de un specialist englez.

I-a venit așadar Profesorului Georges Castellan greaua sarcină de-a scrie pentru prima dată o Istorie a României cuprinzînd și perioada din 1920 pînă în zilele noastre. Excelenta istorie a lui Seton-Watson apărută în 1934 se termina cu tratatul de la Trianon din 1920. Cartea profesorului Castellan este o lucrare remarcabil de concisă și de bogată. Numai ascutimea minții și spiritul de sinteză francez au putut aduce atît material important, adesea cu date noi, într-un spațiu atît de restrîns. Ca și Seton-Watson, profesorul Castellan vede istoria noastră cu un ochi străin, plîsînd evenimentele într-o mai mare măsură în dependența scenei internaționale și scoțînd în relief, în cazul de față, anumite influențe franceze.

Cartea are numai 128 de pagini, împărțite în șapte capitole și o concluzie. O lucrare atît de concentrată nu se poate rezuma.

DE LA TILSITT LA YALTA

Vom face cîteva scurte comentarii și vom da cîteva citate. La începutul capitolului I (*Românii de la origini pînă la începutul epocii moderne*), găsim următoarea judecată generală:

"Istoricii români insistă asupra faptului că, spre deosebire de Ungaria și de celelalte popoare din Balcani, țara lor n-a fost niciodată ocupată de otomani, nici transformată în pașalic. Cu toate acestea, timp de 330 de ani principatele Munteniei și Moldovei au trăit la umbra Imperiului Sultanului care le considera ca vasele: ceea ce a lăsat urme adînci asupra vieții politice, economice și culturale."

În același capitol ni se pare deosebit de bine analiza conceptul de "națiune" în sistemul feudal din Ardeal, pentru a explica statutul românilor, și mai departe, în secolul al XVII-lea, rolul boierimii ca deținătoare a puterii în epoca de decadență a principatelor.

Din capitolul al II-lea (*Lupta națională în prima jumătate a sec. al XIX-lea*) cităm :

"Premergătoare Conferinței de la Yalta, a fost aceea de la Tilsitt, în 1807, cînd Napoleon lasă principatele române în zona de influență a aliatului său, Țarul Alexandru I. Prin Tratatul de la București, din 1812, Rusia obține acea parte din Moldova situată între Prut și Nistru, cu o populație pe atunci în majoritate românească, pentru a o transforma în provincie țaristă, Basarabia. În acest mod a fost deschis între cele două țări un contencios în permanență sensibil."

Autorul analizează bine acțiunea refugiaților de la Paris în 1835-1848 și rolul precumpănitor în 1848, în Muntenia, a lui I. Brătianu, N. Bălcescu și C.A. Rosetti.

Din cap. al III-lea (*De la Principatele Unite la Regatul României*) relevăm analiza problemelor ridicate de Tratatul de la Berlin, cînd s-au impus României anumite condiții pentru a i se recunoaște independența, ca de exemplu naturalizarea anumitor categorii de străini. Deasemenea, cerțînd evoluția statului român după modelul occidental, autorul păstrează echilibrul între aprecierile pozitive (rapida dezvoltare a României) și judecățile severe asupra moravurilor politice și asupra problemei țărănești.

ANALIZE JUSTE

Din cap. al V-lea (*România Mare în Europa Tratatului de la Versailles*) și al VI-lea (*România în zbuciumul războiului*), spicuim ca deosebit de interesante datele despre situația economică a României între cele două războaie. Faptul, de exemplu, că între 1923 și 1938 creșterea producției industriale a fost în medie de 5% pe an, trecînd de la indexul 100 la 219. În 1938 venitul pe cap de locuitor era de 94 dolari, față de 76 în Grecia, 81 în Bulgaria și 246 în Franța.

Evenimente ca exproprierea din 1921, întoarcerea lui Carol, mișcarea legionară dictatura regală, rolul camarilei de la palat - fac obiectul unor analize în general juste.

Reținem portretele actorilor principali ai politicii românești dintre cele două războaie. În cîteva rînduri autorul îi schițează. Iată-l, de exemplu, pe regele Carol al II-lea:

"noul monarc era strălucitor dar ignorant, fără scrupule și brutal. În noiembrie 1938 el se dezbracă de Codreanu, care era închis, dînd ordin să fie ucis împreună cu alți treisprezece legionari, în cursul unei așa zise tentative de evadare. În definitiv, dictatura regală nu se baza pe nici un program, ci pe o camarilă în care figurau, în afară de Lupeasca (la Lupescu) industriași ca Malaxa etc. ceea ce dădea un iz de afacerism. În definitiv, Carol a guvernat bazîndu-se pe armată și poliție față de o opinie publică apatică și descumpănită"

Din epoca războiului, reținem accentul pus de autor pe imensele sacrificii ale României - pierderile în oameni sînt cifrate la 70 000 la Odesa, 300 000 la Stalingrad și Cotul Donului, 170 000 pe frontul de Vest. Concluzia este dramatică. După ce enumerează pierderile în oameni, obligațiile armistițiului, jafurile operate de trupele sovietice după intrarea lor în România, autorul încheie:

"În ceea ce privește viitorul țării, el a fost exprimat în mod brutal de Churchill la Moscova, în oct. 1944: 90% influența rușilor, 10% influența celorlalți."

La începutul cap. al VII-lea (*De la democrația populară la republica socialistă România*) autorul se simte nevoit să formuleze o rezervă față de istoriografia românească din această perioadă :

"Istoriografia românească acordă o mare importanță periodizării, însă înțelegerea evenimentelor nu pare să fie aceeași la toți, cezurile bazîndu-se pe o analiză ideologică mai degrabă decît pe o analiză a faptelor."

Profesorul Castellan dă de înțeles astfel, în cuvinte prudente, dificultățile pe care le-a întîlnit avînd de-a face în mod inevitabil cu reprezentanții versiunii oficiale a istoriei acestei epoci. În ce măsură a reușit

autorul să-și facă o opinie? E clar că a avut probleme pentru a scrie acest ultim capitol, dovadă că s-a oprit în 1965, evitînd astfel să intre în perioada guvernării lui Ceaușescu. Pe acesta îl descrie, în concluzie, ca *"deținînd, în realitate, totalitatea puterii în toate domeniile"*, după ce, mai întîi arată mecanismele formale ale exercitării puterii în sistemul comunist actual din România.

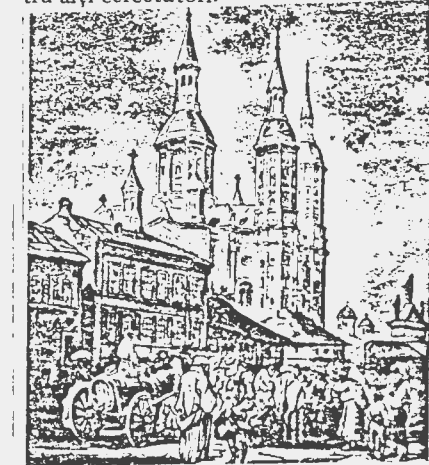
APRECIERI GRESITE

Pentru perioada crucială 1944-1965, pe lîngă judecăți întemeiate, găsim și lipsuri de informație și aprecieri greșite.

De exemplu, autorul vede bine și situația din România ca dependentă de jocurile marilor puteri, scoate în evidență slăbiciunile americanilor și ale englezilor față de Stalin și de agentul lui, Vișinschi, analizează bine mecanismul preluării puterii de către partidul comunist țînînd seama de rolul jucat de Ana Pauker, adevărata șefă a României în primii ani ai regimului. În schimb, nu arată prin ce samavolnicii s-a făcut unirea dintre socialiști și comuniști, nici faptul că Titel Petrescu și toată conducerea partidului socialist a înfundat pușcări. Sau, vorbind despre alegerile din 1946, nu insistă asupra falsificării totale a rezultatelor - ori astăzi există destule dovezi istorice și destui martori în viață, de n-ar fi decît printre foștii comuniști francezi care cunosc faptele. Deasemenea, autorul nu insistă asupra gulagului românesc din anii de teroare, asupra genocidului evident practicat de responsabilii comuniști asupra elitei românești. Socotim că, în 1984 este imposibil ca o Istorie obiectivă să nu menționeze faptul că la începutul regimului comunist a comis în România crime contra umanității, a suprimat oameni pentru opiniile lor și a introdus tortura în închisori de tip Pitești etc.

În general, e clar că evenimentele din trecutul României, adică cele de dinaintea regimului comunist, acolo unde istoricul a putut avea acces la informații libere, sînt judecate cu mai multă severitate decît cele ale guvernării comuniste. Asupra acestora este aruncat ceea ce s-ar numi un vîl prin omisiuni sau prin nuanțări, datorită, de bună seamă, lipsei de informații, dificultății de a avea acces la arhive și documente în România, dar probabil și situației dificile în care se află un istoric străin față de colegii lui, istoriografii oficiali ai regimului de la București. În ciuda acestor rezerve, «Histoire de la Roumanie» de Georges Castellan rămîne o carte inteligentă, avînd meritul că e prima lucrare care cuprinde și Istoria României contemporane.

Trebuie s-o considerăm bine venită, ca o lucrare deschizătoare de drumuri pentru alți cercetători.

Biserica Sf. Spiridon din București,

pe la 1960

MARXISMUL SI REINCARNAREA

Cultul delirant al lui Ceaușescu a început să se închege într-o adevărată mistică, o mistică paradoxal golită de spirit dar suprasaturată de cuvinte și imagini dintr-o recuzită convențională altoită pe termeni oculti, un limbaj în felul celui folosit de magicienii șarlatani. "România Literară", organ al scriitorilor din RSR, publică pe 26 ianuarie un text intitulat "Eroul națiunii". Aflăm de aici că secretarul general nu a avut o naștere normală: "El s-a născut anume din graiul mioritic" ceea ce ar explica în parte dificultățile de exprimare ale eroului. O revelație materialist istorică îi dictează autorului caracterul fatal al nenorocirii care ne-a căzut pe cap: "el trebuia să vină și veșnic a venit"! Mai aflăm că secretarul general nu este continuatorul lui Decebal, Traian, Ștefan, Mihai, așa cum se stabilise în atâtea plene și adunări populare ci, nici mai mult nici mai puțin, reîncarnarea acestora. Suflet pribeag cu responsabilități istorice, el a avut diverse nume de-a lungul vremii "...pe nume Burebista... el s-a numit "cel Mare"... iar "printre toți... el este cel

mai mare și astfel va rămâne" ?!...

Biografia lui e evident supranaturală și scapă oricăror determinisme spațio-temporale: "E adolescentul care în zare a plecat/Din depărtări s-aducă covorul fermecat" (grațioasă metaforă pentru perioada studiilor în URSS), "Adolescentul care rămâne veșnic tânăr", ceea ce nu-l împiedică să fie câteva versuri mai la vale "cel mai viteaz bărbat", este astfel conștrâns, din cite înțelegem, să nu ajungă niciodată la maturitate mentală.

Iată un marxism sui generis populat cu întrupări, revelații, profeții, ființe supraomenești. Semntarul textului "sacru" pe care l-am comentat cu înfiorare se numește Ion Văduva Poenaru. Văduv de rațiune dar văduv de rațiune este și redacția care l-a publicat angajând demnitatea întregii bresle scriitoricești în acesată mistică. Cîte decenii va trebui să tăcem pentru a lăsa cuvintele limbii române să se purifice, să redevină apte de a formula un adevăr? Cîte decenii va trebui să tăcem pentru ca limba română să ne ierte ?

CENZURA SOVIETICA LA PARIS

Un scriitor sovietic constatînd că regizorul care i-a montat piesa "a deformat faptele... și a violat astfel dreptul moral al autorului", procedează ca acasă, discreționar, interzice piesa!..

Teatrul incriminat și supus interdicției este teatrul parizian Lucernaire, regizorul este românul Bogdan Berciu, autorul ofuscat este Leonid Zorin iar piesa se intitulează "Un bărbat și niște femei" ("Zilele furtunoase de la Garunski", scrisă în 1971.

Textul lui Zorin pus în scenă în decembrie 1983 n-a fost cîntit nici cu o iotă, nici o modificare n-a atins substanța textului. Cauza litigiului este doar punerea în scenă: sanatoriul arată mai mult a lagăr de concentrare decît a stabiliment terapeutic.

Numai după două reprezentații și fără să fi văzut piesa, Zorin protestează și cere suspendarea piesei în cazul în care regizorul "nu revine la sensul inițial al piesei". Frazele lui Zorin sună în toată absurditatea lor într-o lume în care dreptul la o viziune personală a făcut din Balzac un romantic marxist, din Moliere și Marivaux, precursori ai revoluției; în acest context cultural niște sirmă ghimpată adusă pe scenă e o nimică toată. Cu totul neimpresionați de ucizul lui Zorin, directorul teatrului a răspuns: "Cultura nefiind încă alienată în Franța, Teatrul Lucernaire nu se poate supune presiunilor politice fără a-și trăda misiunea. De aceea ne vom continua reprezentațiile".

Și totuși Zorin, susținut de "Agenția rusă pentru drepturile de autor" a dat în judecată teatrul. Sovieticii cred că pot acționa în Franța cum au făcut-o în România cu reprezentațiile "Revizorului" lui Gogol pus în scenă de Pintilie sau cu "Cășătoria" aceluiași Gogol, spectacol pus de Virgil Tănase la teatrul de la Reșița, amindouă interzise.

DIRECȚIUNEA TEATRULUI
ȚI CERE SCUZE CĂ, DIN CAUZA
UNOR CONDIȚII TEHNICE,
SPECTACOLUL SE CONTRA-
MANDEAZĂ, IAR PIESE
DE SCHIMB NEAVÎND...

TREI FILME INTERZISE ÎN R.S.R.

Cenzura din RSR, din ce e mai "desființată" din aceea e mai activă.

De trei ani ea blochează filmul lui Lucian Pintilie "De ce trag clopotele Mitică?" (film consacrat acelei tipologii autohtone care se trage de la Caragiale, celui mitic Mitică; Caragiale e de altfel scriitorul cel mai temut în țară!).

În vară, cenzura a retras de pe ecrane filmul lui Dan Pița "Faleze de nisip" (scenariul Bujor Nedelcovici), filmul care a declanșat furia ideologică de la Mamaia.

Noua ispravă a "dispărutei" cenzuri, cenzură manifestată prin cunoscutele personalități ale vieții literare din RSR: Ion Dodu Bălan, Valeriu Rîpeanu, Nicolae Dragoș și Ion Lăncrănjan, este interzicerea filmului lui Mircea Danieliuc, "Glissando". Danieliuc le face de multă vreme zile fripte. Regizor, scenarist și actor, plin de talent și curaj, el nu se lasă ușor intimidat. Filmele lui "Proba de microfoni" (în care "etica socialistă" apărea ca un mecanism amputant, falsificator) și "Croaziera" (o metaforă de-o usturătoare ironie a "societății socialiste") au făcut săli pline la București și au stîrnit enorme hohote de ris. Oamenii recunoșteau, mai ales în "Croaziera", absurdă realitate cotidiană și se întrebau uimiți cum de "a trecut" filmul. Trecuse poate pentru că nu se înțelesese abilitul și primejdiosul limbaj alegoric al lui Danieliuc. De data aceasta nu s-au mai lăsat păcăliți. După ce că e curajos mai are și talent. E prea mult pentru cultumicii a căror rațiune de a fi este tocmai stoparea valorilor.

A apărut numărul 20 al «REVISTEI SCRITORILOR ROMANI», editat sub egida Societății Academice Române, secția germană de la Munchen și sub îngrijirea dlui Constantin Sporea.

Semnalăm autenticitatea și nostalgia conținută a prozelor lui Alexandru Bădin "Cartea" și "Mademoiselle Crozat", notația percutantă a lui I.A.Mirea în "Ginduri", proza filozofică a lui Octavian Vuia, "Întoarcerea lui Zamolxe", un tulburător răspuns al înțeleptului dat pustiului existenței moderne, esul lui Vintilă Horia, "Despre posibila descoperire a unui limbaj anagogic", o repunere în discuție a capacității de cunoaștere a literaturii. Limbajul științei, constată autorul acestui eseu, inclusiv cel pluridimensional al științei moderne, se oprește, datorită discursului său rațional, la a "zice" doar despre realitate, de a da seama doar despre lumea faptelor. Marea poezie și romanul unor Mann, Kafka, Joyce, Musil, Junger ne restituie integralitatea lumii într-un Tot pentru că limbajul poetic este singurul care poate ajunge la semnificația existenței. E vorba de acel demers pe care îl aflăm în opera lui Dante, pe care aproape îl pierdem de la Renaștere încoace ca să-l reafirmăm, în zilele noastre, în voința de depășire a impasului pozitivist, fragmentarist, mimetic. "Sensul lumii trebuie căutat în afara lumii" și numai limbajul poeziei poate aspira să atingă acest sens.

Numărul mai cuprinde versuri de Zău Pană, Sergiu Grossu, Dumitru Ichim, S.G.Teodoru, Ion I.Mirea, ș.a. Savuroasă proza lui S.G.Teodoru, deși, poate prea pitorească, emoționant microportretul lui Ștefan Băciu făcut Madeleinei Andronescu. Interesante reîntîlnirile cu cărți vechi: Octavian Vuia despre cartea lui Iorga "Istoria Românilor în chipuri și i-coane" și Antoaneta Bodisco despre "Patul lui Procrust" al lui Camil Petrescu.

Încheiem cu un citat din "Întoarcerea lui Zamolxe" al lui Octavian Vuia, ca o incitare la lectura acestei serioase reviste de cultură:

"Cînd omul nu cugetă nelăsînd reculegerii să-și adune gîndurile ce-l frămîntă atunci el este pradă tuturor gîlcevilor, tuturor pălăvrăgelilor și bărfelilor. Cei ce au grijă ca cugetul lor să se transforme în cugetare, caută să desprindă tainele ființei ce ne cuprinde. (...) Dar cei mai mulți nu cugetă, deci nu-și adună gîndurile, ci se iau după idei răslețe, desprinse de adevărul lor și care circulă nebune pe toate drumurile. După acestea fug cei mai mulți și socotesc astfel că ideile necugetate încă sunt adevărul absolut. Acești prea grăbiți posesori de idei răslețe, de opinii decăzute și de iluzii spulberate sunt ideologii de astăzi, speță mult răspîdită de câteva secole încoace. (...) Ideologii sunt de fapt doar "doxografii" unor convingeri filosofice a căror noimă au pierdut-o."

Am luat cunoștință, citind LUPȚA de proiectul întocmit de "Românii Liberi" din Paris, cerind demilitarizarea aparatului de stat și desființarea trupelor de securitate în România - document ce urmează să fie trimis delegațiilor guvernelor democratice participând la Conferința Dezarmării.

ACARDA, ca totdeauna, este gata să coopereze cu orice organizație sau grup de români, democrați, în exil, pentru susținerea inițiativelor privind cauza românească. Ne asociem deci proiectului vostru pe care-l vom susține și la a cărui răspundere vom contribui prin toate mijloacele de care dispunem.

Socotim că o asemenea colaborare trebuie menținută și întărită, așteptând ca ea să devină și mai eficientă când Românii Liberi inițiază o nouă acțiune, exprimată, uniți, cu mai multă autoritate, doleanțele și revendicările poporului nostru încântat.

În speranța că veți da publicitate acestei adeziuni la proiectul vostru, cum vom face și noi, vă asigurăm de sentimentele noastre prietenești,

Ion Ratiu

Horia Georgescu

Stimate Domnule Redactor,

Am aprecia dacă ați publica în revista Dumneavoastră alăturată notă asupra conținutului broșurei "Contribuția lui Ion C. Brătianu la revoluția pașoptistă din Tara Românească și cugetările sale despre această revoluție".

Cu sentimentele noastre cele mai alese,

Joana G. Bratianu Maria G. Bratianu
Vintila V. Bratianu

NOTA DESPRE BROSURA

«Contribuția lui I.C. Brătianu la revoluția pașoptistă din Tara Românească și cugetările sale despre această revoluție», apărută acum câteva luni la Paris.

1. Reamintim că extrasele din articolele și cuvântările lui I.C. Brătianu au fost alese și textul broșurei a fost scris în 1973 pentru a fi supus autorităților comuniste din Țară în vederea unei eventuale comemorări a revoluției din 1848. Deși broșura a fost publicată de curând în lumea liberă, ea nu conține, în afară de vagi aluzii, nici măcar câteva cuvinte despre rolul mirșav jucat de cirmuirea țaristă nu numai în oprimarea Țărilor Românești, dar și la arestarea celor care luptau pentru libertate și la predarea lor Turciei.

2. Genealogia nu este serios documentată și conține pe lângă erori și omisiuni, câteva adausuri inadmisibile.

3. Blazonul este o pură invenție. Brătienii nu au arborat vreodată coroane și blazoane.

Ne întrebăm care seta scopul adevărat al acestei broșuri dat fiind că nu contribuie într-un mod la cunoașterea trecutului Țării și la lupta de astăzi pentru libertatea României.

L

Transcriem mai jos scrisoarea dlui Constantin Mares, primită la redacție:

Nu știu ce s-a întâmplat la "culesul" textului reportajului despre manifestarea de la Heidelberg, dar aci primesc numeroase telefoane de injură. Din lectura lui în LUPȚA, prea mulți înțeleg că la Heidelberg a fost proslăvit Ceaușescu, al cărui drapel a fost desfășurat.

X este furios pe mine și pe LUPȚA, alții sînt furioși pe mine și pe X.

Telefoane de felicitare pentru vreun articol n-am primit, dar văd că injurături (la urma urmei nemeritate) primesc.

Vorba lui Lenin (luată și de el, de la alții): ce-i de făcut?

Cred că:

- o corectură într-un viitor număr dar nu chiar spre Grăciun, cu explicațiile de rigoare;

- o redare a pasajului (mulți pretind textul integral, eu nu știu dacă este necesar ?) corect;

- arătarea că este vorba de un text puțin prescurtat al unui reportaj transmis de postul de radio Europa Liberă;

- arătarea că pe viitor se va da o mai mare atenție textelor tipărite.

De altfel, față de textul inițial, integral, sunt și alte modificări: virgule în loc de punct, de exemplu; greșeli precum Stuttgart (Stuttgart), Harau (Hanau) etc.

Chestiunea nu ar fi prezentat atât interes dacă omisiunea nu ar fi schimbat complet sensul: un neavizat, un neatent, un mediu și mai ales un răuvoitor (Doamne, citiți sunt), mă injură pe mine că l-am lăudat pe Ceaușescu într-o adunare ceaușistă la Heidelberg!

Îți trimit bune gânduri și să auzim (și să citim) numai (de) bine,

Constantin Mares

Îi mulțumim dlui Constantin Mares pentru umorul și înțelegerea sa. Ne amintim că în Țară, nu pentru două rinduri, ci pentru un singur cuvânt omis, un redactor a fost nevoit să se arunce pe fereastră din clădirea Casei Școlii... Cerându-i scuze transcriem mai jos pasajul din care au fost omise la imprimare cele două rinduri care au dat loc la regretabile interpretări. Iată pasajul bucluș, cu cele două linii subliniate:

La Heidelberg, românii din Germania s-au adunat în biserica Sfânta Ana, lângă altar era un tricolor lipsit de inscripții pe care era așezat un mare portret al Domnitorului Cuza. Atita tot. Și aici, deosebire față de sărbătoarea expropriată din Țară, unde pictorul de serviciu, Eugen Popa, într-o penibil de angajată "inscripție pe drapel"....

INTERNATIONALE GESELLSCHAFT FÜR MENSCHENSRECHTE (RFG) organizează, în cadrul adunării generale anuale, un schimb de experiență, în zilele de 10/11 martie 1984 la Dominicanerkloster, Kurt-Schumacher-str., 23 Frankfurt/Main

În invitația trimisă membrilor și simpatizanților, secția română insistă asupra faptului că, în decursul anului 1983, regimul Ceaușescu s-a înăspriț în mod simțitor, ceea ce a dus la diminuarea reintegririi lor de familie.

Din aceste motive, anul în curs va cere noi eforturi din partea secției române care va trebui să-și intensifice activitatea

LIGA PENTRU APARAREA DREPTURILOR OMULUI IN ROMANIA (din PARIS) comunică în raportul său pe luna februarie 1984, următoarele cazuri de încălcarea a Drepturilor Omului:

DISPĂRUT: Fode Waldemar, str. Mihai Viteazu 69, Brașov a dispărut după ce a încercat să treacă granița la 31 mai 1980.

PERSECUȚII PE MOTIVE RELIGIOASE:

Gheorghică Nicolae, pastor baptist la biserica din Oradea, în vîrstă de 50 de ani. Are domiciliu forțat la Deva. La 27/I 1984 el a fost convocat la securitate și i s-au confiscat toate documentele.

Negru Aurel, București, str. Cîndea 6, adventist, a cerut plecarea definitivă din țară, în 1980, datorită persecuțiilor religioase.

Popa Elisabeta, Timișoara, Bdul 6 Martie. A depus cerere de plecare definitivă din țară în 1982, după ce a ispășit lungi ani de închisoare pentru credința sa religioasă. A fost acuzată că a vrut să tracă frontiera.

Două biserici baptiste au fost demolate de autorități: una la Reșița unde credincioșii făcuseră, cu mari eforturi, lucrări de mărare a clădirii, cealaltă la Aiud, biserica aflîndu-se într-o veche sinagogă desafectată.

CERERI DE EMIGRARE SI DE REUNIFICARE A FAMILIEI, REFUZATE:

Chiriță Marin, 35 de ani, București, Bdul Ioan Șulea, 77, a cerut emigrarea în Statele Unite din 1980. A depus 200 de memorii și a primit 12 răspunsuri negative. A fost retrogradat și lucrează ca muncitor necalificat. A fost bătut de un grup de tineri securiști și ia fost ruptă mina. în 1981.

Enescu Șerban Petru, București, str. Constantin Brâncoveanu, 1, scara D, ap. 4, inginer electronist, a cerut să plece din 1978. A fost arestat în fața ambasadei elvețiene și supus la un interogatoriu de 22 ore. A fost apoi supus unui examen psihiatric, la locul de muncă. Dat afară din serviciu, a trebuit să plătească o amendă de 3600 de lei și este amenințat să fie arestat pentru parazitism.

Păun Ștefan, București, Calea Călărași 55, inginer, cere din 1980 plecarea definitivă în Statele Unite. A făcut 200 de memorii și a primit 10 răspunsuri negative. În 1981 a făcut greva foamei. Dat afară din serviciu, i s-a intentat proces de tentativă de trecere a frontierei. Este amenințat mereu.

Pantor Dan, București, str. Baciului, 2, inginer, a depus cerere definitivă de plecare împreună cu soția și fiica sa, din 1982. A primit numai răspunsuri negative. Amenințat, dat afară din serviciu, acest om ajuns la capătul puterilor vrea să facă greva foamei împreună cu familia.

În domeniul Drepturilor Omului, a drepturilor cetățenești, pentru sprijinirea drepturilor deținuților politici.

În darea de seamă asupra situației din România, sînt expuse următoarele probleme:

- lipsa libertății de exprimare
- interzicerea trecerii frontierei
- situația aprovizionării populației
- lipsa de libertate religioasă (amin-tind cazul Părintelui Calciu)
- persecuția sindicatelor libere (dr. Ionel Cană și Gheorghe Brașoveanu)

Participarea la întrunire este gratuită. Precizări se pot obține prin telefon,

la numărul: 0611 /236971 sau 72.

= PENULTIMA ORĂ =

Comitetul Politic Executiv al CC PCR s-a întrunit la 24/II ca să constate "lipsuri serioase" în utilizarea utilajelor și navelor în 1983, să redistribuie folosirea lor pe 1984, să facă inventarul stocurilor la 1/I 84 și să hotărască exportul cantităților care depășeau normele planificate. Când știm că în RSR mai toate mărfurile esențiale lipsesc care pot fi stocurile supranormative ce se vor exporta?

CPE a verificat și felul în care a fost aplicată stabilirea prețurilor maxime al produselor agro-alimentare în 1983. Rezultatul ar fi fost scăderea prețurilor pe ansamblu cu 16,4% față de 1982 iar în ultimul trimestru al anului peste 40% (!!).

Nu știm cine, în afară de statisticieni a constatat scăderea prețurilor dar știm că toți consumatorii au constatat dispariția mărfurilor și creșterea lungimii și duratei cozilor cu mult mai mult decât cu 40%.

CPE a constatat că populația RSR este de 22 593 720 de locuitori la 1/I 1984 și că natalitatea a scăzut simțitor. Ca să remedieze aceste scăderi "s-a cerut să se acționeze cu cea mai mare hotărâre pentru a se pune cu desăvârșire capăt practicilor nejustificate și abuzive privind întreruperea sarcinilor". Deci din nou o amenințare în loc de remediu. "S-a indicat, totodată, să se ia măsura... pentru dezbateră largă în fiecare județ a problemelor...". Crede oare PCR-ul că vorbele activiștilor sînt practicizarea magică a formulei "Să crești mare și voinic fără să mănînci nimic"?

Uzina de avioane de la Bacău construiește avioane "sportive"? Yak 52 cu asistența tehnică a firmei sovietice Yakovlev. Dacă sînt tot atît de demodate ca avioanele construite cu ajutor britanic, RSR-ul va deveni o sursă "industrială" de piese de muzeu.

ASOCIATIA ROMANA ORTODOXA DIN NORDVESTUL GERMANIEI, ASOCIATIA ROMANILOR DIN R.F.G. LIGA «ANTI-YALTA» - CERCUL CULTURAL «INDEPENDENTA» vă invită să luați parte la următoarele manifestări:

1. Comemorarea a 66 de ani de la alipirea BASARABIEI la PATRIA-MUMA - 27 Martie 1918 - care va avea loc sîmbata 24 martie, orele 18,30, în sala parohială Agnes-Haus din Koln 1, Weissenburgstr. 14.

Vor lua cuvîntul:

Dr. Alexandru Suga, prof. Sava Garleanu și dr. Radu Budisteanu.

2. Celebrarea Sf. Liturghii de preotul Mircea Domitriu, duminica 25 martie, orele 10,30 în Biserica Ursulinelor din Koln 1 Machabaerstr. 41.

Informații suplimentare la tel: (0221) 12 23 69

CASA ROMANEASCA, anunță următoarele conferințe:

10 martie, orele 17. G. FILITI, «MÂITRE MANOLE» (partea a doua)

17 martie, orele 17. A. DANIELOPOL, «TRAIAN VUIA»
24 martie, orele 17. A.M. TUDURY, «TEATRUL ROMANESC DE LA IAȘI».

15, rue de Flandre, 75019 PARIS, tel. 240 46 08.

CENTRUL ROMAN DE CERCETARI din PARIS anunță conferința dlui BASARAB NICOLESCU, fizician teoretician la CNRS, despre «STIINTA CONTEMPORANA SI TRADITIE OCCIDENTALA», duminică, 11 martie, orele 16 la CASA ROMANEASCA (15, rue de Flandre 75019, Metro Stalingrad)

Radio Moscova, în limba română, a comentat în 19/II aniversarea a 37 de ani de la semnarea tratatului de pace cu România, insistînd asupra celor două orientări - cea sovietică și cea a Statelor Unite. URSS-sa opus la investirea de capital în România pentru reconstruirea țării. Tot URSS-ul a refuzat restabilirea comisiei dunărene internaționale, cu ajutorul căreia ar fi putut fi garantată libera circulație pe Dunăre.

Cele două măsuri scoteau România din circuitul economiei mondiale libere și antrenau izolarea ei și implicit provocau dezinteresul Occidentului față de țara noastră.

În RSR procurorii și judecătorii ar fi primit instrucțiuni să înăsprescă sentințele.

Într-un an s-au dat 12 pedepse cu moartea...

Mai mulți călători ne aduc vestea din țară că secretarul general al PCR a început să demonteze și să vîndă la mezat, în lumea a treia, diverse instalații industriale, pe care în imensa lui incompetență, le-a cumpărat cu bani grei din Occident.

Se pare că funcționarea acestor industrii costa mai scump decât scoaterea lor din uz. Din marea operă de construcție industrială a PCR-ului, încet, încet, nu vor mai rămîne decît cele 11 miliarde de dolari cît numără ca datorii biata Românie.

Dacă doriți o masă bună românească, veniți la restaurantul

GRILL MARIVEAUX

3, rue Mariveau, 75002 Paris
metro Richelieu Drouot
(luni închis)

«JOURNAL OFFICIEL» din 19 februarie 1984 a publicat numele lui Vasile Eugen Traian, născut în București care a primit naturalizarea franceză.

D E C E S E

Dumitru Hristescu; Ilie Ciontea; Gh. Juga; Gigi Tudorache; Nicolae Gavriliță; Mihalcea Nicu, Dan Dumitru; Ion Vlădescu, Nanu Mihai; Elena Băleanu; Aurel Dumitrescu Jippa; Octavian Mihălcescu, Elisabeta Sălcianu, Ion Istrătescu, Traian Ganea; Iosif Tănțu; dr. ing. Doru Grigoriu; ing. Alexandru Comșa, Eugen Iliescu; Ioan Lupu și Marin Tane, colonel în retragere, promoția ofițeri de infanterie 1925; presbitera Ortansa Vâlcu; Nicolae Nevasart; Cătălin Bogdan Rădulescu; Ion Zamfir, Ion Sandu Vierseanu, Elena Cristianovici; Paraschiva Miche; Mircea Constantin Stroescu; Stelian Grigoare, Viorica Pop; Matei Herșcovici; dr. Alex. Catanchin; Aurelia Irunca, Olga Vlasciuc; Nicolae Virlian, Maria Durican; Maria Dumitrescu, prof. Maria Constantin, Alecu Marin; Ilie Toma; Petre lăpușneanu, ing. Ifrim Haralambie; dr. Traian Dogaruș, avocat Virgil Mihalcea, Elena Negrescu (Hanganu), av. Ioan D. Bârsan; dr. Ioanid Șerbănescu; prof. Petre Popescu Cello; Laiut și Elena Ban; Dan Pașcariu, Marcela Postelnicu; Didina Mironescu (Chiper), Zizi Ghenea-Costa; Medic V. Mircea Teodoru; Virginia Antoni (Mîrza), Aurelia Metea; preot Petre Colpescu; actorul George Demetru; Georgeta Ceterchi; Titel Florian Bălăiță; Jeanne Râmnicănu, Ion Vintilă, dr. Traian Dogaru; Maria Monea, Mircea Maieran, Vera Oniș; Vera Sîrbu, Ana Lucica Foca; Marișca Lepăda; dr. stom. Ioana Iliescu, ing. Eugeniu Popp Ioan Bîrza; dr. Nicolae Ionescu Cojocar; prof. Lucreția Oprean; Petruș Constantinescu, la 97 de ani; dr. Traian Siclovian; dr. Marinescu George Petre; George Minculescu, Liliana Mănăstireanu; Ștefana Rusu, Costică Dobrescu; Maria Donovici; www.ev.ro

CITITI SI RASPANDITI
«L U P T A»
IN TARA SI REFUGIU

le combat

Directeur : Mihai Korné

7/03/84

NUMÉRO 12

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français :

FRANCE
EUROPE

FRF 200
FRF 250

Par avion :

AFRIQUE
AMÉRIQUE DU NORD
ISRAËL
AMÉRIQUE DU SUD
AUSTRALIE

FRF 300
FRF 300
FRF 300
FRF 350
FRF 350

En d'autres monnaies, le tarif est
majoré des frais bancaires d'en-
caissement comme suit :
DEM 100 - CHF 90 - GBP 25

USD 45 ou équivalent
USD 45 ou CAD 53
SHEKEL 2560
USD 51 ou équivalent
DOLLAR AUSTRALIEN 60

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France
Téléphone : (33-1) 602.29.29 - Téléc 270152F
Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

LE PROBLEME DU DESARMEMENT

Par Michel Korné

— Deux lettres adressées par le Groupe de Paris et par les Roumains Libres aux gouvernements du Monde libre et à leurs délégations qui participent à la CSCE à Stockholm, et aux négociations sur le désarmement à Genève et à Vienne, ont été publiées précédemment.

Elles ont soulevé de la part des Européens du Centre et de l'Est vivant en Occident, certaines critiques qu'il y a lieu de discuter.

Quelle est l'utilité de la CSCE ?

Il est inutile de soumettre des suggestions à la CSCE. Les délégations y discutent sans fin et n'arrivent à aucune autre conclusion que celle de se réunir à nouveau.

Cette façon de voir exprime la déception qui prévaut dans l'opinion publique en Occident, aussi bien qu'en Europe du Centre et de l'Est, concernant des négociations qui n'ont pas répondu aux espoirs concernant les Droits de l'Homme et l'amélioration des relations en Europe.

Ce serait toutefois une erreur d'ignorer que les sujets abordés à ces réunions et les procédures établies deviendront des directives pour toute l'Europe. Elles s'imposent même à ceux des états qui pourraient subir d'importants changements de structures.

Le processus de la CSCE qui a commencé comme l'expression d'une volonté populaire, s'est transformé en une « diplomatie des portes closes » en attendant de devenir une diplomatie secrète. C'est le type de négociations grâce auxquelles l'Union Soviétique a toujours obtenu ses meilleurs résultats, comme Yalta en 1945.

Non seulement ne devons nous pas ignorer les différentes réunions de la CSCE, quels que soient leurs résultats décevants, mais nous devons tout faire pour rompre ce mur du silence qui les entoure.

Un des moyens pour changer cette tendance serait que le futur parlement européen qui doit être élu en juin 1984, suive de plus près les négociations de la CSCE et que les parlements des états membres en fassent autant en faisant inclure leurs membres dans les délégations nationales. Actuellement les parlements occidentaux, à l'exception du Congrès des Etats Unis, n'y ont pas ou seulement peu de représentants.

Les Européens du Centre et de l'Est qui n'ont pas de parlement librement élu pour représenter leur nation, doivent continuer à adresser leurs plaintes et leurs suggestions en essayant d'élargir le sujet des Droits de l'Homme aux Droits des Nations et à d'autres sujets.

Qui bénéficie du désarmement ?

Certains critiques considèrent que la démilitarisation des états danubiens pourrait réactualiser le projet soviétique de démilitarisation de l'Europe du Centre, y compris de l'Allemagne Occidentale. D'autres, au contraire, pensaient que la proposition est inéquitable, car elle se réfère seulement aux états communistes : Bulgarie, Hongrie, Yougoslavie, et Roumanie,

sans inclure les états non communistes.

Pour répondre à ces critiques contradictoires, nous devons rappeler qu'aucun des états libres d'Europe n'est militarisé. Par contre, l'URSS, la Pologne, l'Allemagne de l'Est et la Roumanie sont entièrement militarisées cependant que la Bulgarie, la Hongrie et la Yougoslavie le sont à des degrés moindres mais de toute manière plus que leurs voisins non communistes.

Il n'y a par ailleurs pas de dangers d'une attaque de l'OTAN contre le Pacte de Varsovie, cependant que la possibilité d'une action militaire communiste en Europe ne peut pas être écartée.

Le choix des quatre pays danubiens n'a pas été fait au hasard mais pour des raisons géo-politiques. Aucun des deux blocs n'accepterait volontairement un changement dans l'équilibre des forces. La démilitarisation ne peut de ce fait être entreprise que dans une région qui ne modifie pas cet équilibre. La région danubienne, qui comprend les quatre pays mentionnés, de même que l'Autriche, déjà démilitarisée, est la seule partie du continent où cela peut être fait.

Supposons que les quatre pays voient leur puissance militaire réduite au niveau de l'Autriche, cela ne périliterait nullement l'Union Soviétique ni le Pacte de Varsovie.

Le projet aurait cependant un impact politique considérable. Il pourrait déclencher une évolution du système communiste qui stagne actuellement depuis des décennies. Evidemment, la direction conservatrice actuelle du Pacte de Varsovie, s'oppose à l'évolution, mais les cercles politiques occidentaux croient que parmi les dirigeants communistes de la nouvelle génération, il existe des « forces constructives » qui se rendent compte de la nécessité d'une évolution pacifique vers un système plus libéral. Si ces forces constructives existent réellement et si elle peuvent s'imposer, une telle proposition peut leur donner l'occasion d'agir. Si elles n'existent pas, ou sont incapables d'agir, l'immobilisme continuera jusqu'à ce que le système s'effondre par son inefficacité ou par la violence.

Si la démilitarisation des états danubiens s'avérait possible, d'autres pas pourraient être entrepris après un certain nombre d'années de manière à étendre cette zone à d'autres états.

Pourquoi les Nations danubiennes désarmeraient-elles ?

Des critiques d'un type différent ont été formulées par des Européens du Centre et de l'Est qui considèrent qu'une armée nationale pourrait les protéger contre une attaque étrangère y compris de l'URSS.

Aucun des états voisins non communistes n'a de revendications territoriales dans cette région. Les revendications existantes concernent les territoires polonais, Tchécoslovaques et roumain, occupés par l'URSS. De toute manière l'Acte final d'Helsinki a déjà fourni une garantie aux frontières existantes.

Pour ce qui est de l'URSS, les armées du

Pacte de Varsovie sont tellement fortement intégrées qu'une résistance militaire contre les troupes soviétiques, semblables à celle des Hongrois en 1956, paraît improbable. Nous pensons plutôt qu'à l'intérieur de chaque armée nationale, un nombre de cadres communistes à tous les échelons constitue une sorte de corps des janissaires, dévoués aux soviétiques, qui aiderait plutôt à intégrer le pays dans le système soviétique, qu'à s'opposer à la pression de l'URSS. Si ces cadres devaient choisir entre la liberté ou le système totalitaire, il soutiendront toujours le second.

La réduction des forces armées n'affaiblirait pas uniquement l'emprise politique, elle réduirait également le poids économique.

Dans un système communiste où les prix sont fixés par l'Etat, il est impossible de contrôler le coût réel de l'Armée par le budget militaire. Les dirigeants communistes de Roumanie par exemple, ont déclaré qu'ils maintiendraient le budget militaire à un niveau constant pendant plusieurs années, et s'en servent de moyens de propagande en Europe et dans le Monde. Supposons maintenant qu'à l'exception des salaires, les autres dépenses, équipements et fournitures pour l'armée, soient comptabilisés à des prix constants ou même en baisse, implicitement la différence doit être couverte par le budget général de l'état ou par les différentes entreprises étatiques, sans que l'on constate la moindre augmentation du budget militaire lui-même.

Les quatre pays danubiens mentionnés ont des dettes extérieures considérables. Des sacrifices énormes ont été imposés à chaque citoyens en 1983 afin de les rembourser. Les résultats n'ont pas répondu à l'attente et le maintien d'une semblable pression pourrait s'avérer contraire à l'efficacité. La réduction de l'armée, de la Sécurité (police politique) et des troupes para-militaires serait un moyen bien meilleur.

Une proposition réaliste

A quel point la proposition de démilitarisation est-elle réaliste ?

Au moins aussi réaliste que de soutenir la dénucléarisation des Balkans, par exemple, alors que tout le monde sait qu'aucun des états balkaniques ne produit des armes nucléaires et qu'en cas de guerre, ceux qui produisent les bombes atomiques risquent de ne pas se conformer aux règles établies.

Est-il réaliste de demander la suppression des troupes de sécurité (police politique) et des unités para-militaires contrôlées par les partis communistes ?

Nous disons oui sans hésitation ! Aussi longtemps que la « Sécurité » reste telle qu'elle est, il ne peut y avoir d'évolution à l'intérieur des systèmes communistes. Combien de temps l'Europe du Centre et de l'Est (URSS) avec ses 450 millions d'habitants peut-elle être empêchée d'évoluer ?... Evidemment, pas pour toujours.

Il est plus réaliste de croire à l'évolution qu'à la perpétuation d'un système sclérosé basé sur la Police politique.

Nous avons vu dans le précédent article que la soit-disant politique étrangère «indépendante» de la République Socialiste de Roumanie (RSR) qui diffère de la ligne officielle du Pacte de Varsovie dans certains cas, est en fait dirigée par le Kremlin.

Les autres Etats du Pacte de Varsovie ont également des positions différentes sur des problèmes spécifiques. La Pologne par exemple a des relations spéciales avec le Vatican, et même avec les Etats Unis du fait du grand nombre de citoyens américains d'origine polonaise. Cependant, la position de tous les membres du Pacte de Varsovie ne diffère guère de celle de l'URSS sur la plupart des sujets et peut être considérée comme suivant l'URSS, cependant que la RSR a été utilisée plus d'une fois pour prendre l'initiative d'actions différentes afin de tester les réactions occidentales.

Si l'on excepte l'Albanie qui n'a qu'un poids minime en politique étrangère, trois politiques étrangères méritent une analyse particulière actuellement, parmi les Etats communistes de l'Europe du Centre et de l'Est : l'URSS elle-même, la RSR et la Yougoslavie.

Au début de sa soit-disant politique indépendante, la RSR s'était concentrée sur les relations Est-Ouest en Europe. En rétablissant les échanges commerciaux avec l'Allemagne Fédérale, elle a ouvert la voie à l'Ostpolitik allemande, qui s'est transformée par la suite en «détente» généralisée avant d'aboutir à un énorme accroissement des armements et à la banqueroute financière de l'Europe du Centre et de l'Est. Nous avons déjà mentionné dans le précédent article le rôle joué par la RSR dans les relations soviéto-chinoises, dans le fait de garder une porte ouverte vers Israël et dans la préparation de la CSCE.

Un objectif mondial

Ces dernières années, la RSR a élargi son action diplomatique qui s'étend actuellement à 5 continents. Les diplomates communistes de la Roumanie sont parmi les participants les plus actifs aux Conférences internationales où ils sont présents soit comme membres à part entière ou comme observateurs. Nicolae Ceausescu, le dirigeant de la RSR, est probablement le chef d'Etat communiste européen qui voyage le plus. Parmi les dirigeants communistes, seul Tito pendant les années 60, et Castro actuellement, peuvent l'avoir dépassé en nombre de visites effectuées à des pays étrangers. Castro cependant n'est pas bienvenu dans tous les pays, cependant que Ceausescu, en tirant parti de son «indépendance» peut visiter la Maison Blanche et Buckingham Palace aussi aisément que tout pays communiste ou non-aligné de l'Afrique, de l'Amérique du Centre ou du Sud, ou de l'Asie.

Le développement des échanges économiques ne constitue, dans la plupart des cas, de toute évidence, pas la raison de ces visites. Le peu d'intérêts des produits de la Roumanie peut offrir à l'exportation, ou qu'elle peut acheter pour sa consommation interne, après près de 40 ans de régime communiste et 20 années d'industrialisation accélérée, ne requiert nullement ces visites, et les résultats n'en justifient pas le coût. La plupart des actions initiées par les dirigeants de la RSR pendant leurs voyages à l'étranger, et par les

diplomates RSR à l'intérieur des organismes internationaux, ont un but différent. Ces actions économiques, sociales ou politiques, peuvent même paraître sans relations entre elles. Elles expriment néanmoins une conception d'ensemble de l'idéologie communiste qui a pour but de préparer l'opinion publique mondiale dans cette direction. Les diplomates du Monde libre qui sont généralement pragmatiques, sont rarement suffisamment attentifs à ces actions, qu'ils considèrent comme des constructions théoriques dénuées de sens. Si toutefois les fils tissés au long des années sont réunis, il devient clair que l'on se trouve en face d'un filet pouvant servir à prendre une énorme proie, l'opinion publique de plusieurs continents. Evidemment le pêcheur ne se trouvera pas à Bucarest et la proie même n'est pas destinée aux Roumains, mais bien aux dirigeants du Kremlin.

L'action à l'ONU

Agissant de concert avec les pays non-alignés, les délégués de la RSR ont fait adopter à la fin de 1982 une résolution qui a été sanctionnée par l'Assemblée générale, pour arrêter «l'hémorragie des cerveaux». Cela veut dire que des personnes qualifiées pourront être empêchées de quitter leur pays si leurs gouvernements ne sont pas d'accord. Manifestement cela est contraire à la Déclaration des Droits de l'Homme qui prévoit que toute personne a le droit de quitter le pays dans lequel elle se trouve. Une telle décision renie non seulement les principes de base de la liberté mais pourrait avoir également comme résultat de renforcer le contrôle de l'Etat sur l'économie en obligeant le personnel qualifié d'entrer au service du gouvernement, s'il manque d'autres débouchés dans le domaine privé. Le résultat est que la plupart des Etats d'Afrique et d'Asie devenus indépendants pendant les 40 dernières années, ne disposent que d'un secteur privé extrêmement réduit en comparaison avec leur énorme bureaucratie. De ce fait, les grandes sociétés du secteur privé, là où elles existent, appartiennent ou sont dirigées dans la plupart des cas par des étrangers parce que le personnel local qualifié est plutôt enrégimenté dans l'économie étatisée que dans la libre entreprise.

L'opposition à l'information libre a mobilisé la plupart des Etats de l'ONU contre le Monde libre. En 1982, une décision a été prise par 88 voix contre 15 d'interdire les émissions télévisées d'un pays à un autre sans approbation préalable du gouvernement qui les reçoit. Si le monde libre se soumet à cette décision, le droit de connaître la vérité sera mis en péril.

Ce résultat a été atteint par le travail tranquille mais soutenu des diplomates RSR. Les observateurs occidentaux sont généralement plus impressionnés par le fait qu'il n'y a pas de brouillage des émissions étrangères vers la Roumanie, en oubliant qu'avec ou sans brouillage, la RSR contrôle totalement la situation à l'intérieur et peut être de ce fait moins restrictive dans ce domaine.

Le nouvel ordre économique mondial est une autre action à long terme conduite par la RSR dans les réunions internationales. Lors de la Conférence des non-alignés à Delhi en 1983, ultérieurement à la Conférence des 77 à Buenos Aires, la RSR a développé son concept afin qu'il soit pris en discussion à la Conférence économique de l'ONU, qui s'est tenue à Belgrade la même année.

Les idées de base étaient non seulement

de réduire les taux d'intérêts des pays débiteurs et d'annuler la plupart de leurs dettes, mais surtout d'établir de nouveaux moyens de financement de la dette internationale par l'intermédiaire de l'ONU. De l'argent frais en provenance du Monde libre aurait dû financer de la sorte les économies étatisées de la plupart des Etats totalitaires ou dictatoriaux, sans aucune perspectives d'améliorer leurs situations ni d'encourager l'entreprise privée. En outre, les principales matières premières devaient être vendues à prix fixes de sorte que le commerce international qui est actuellement libre se serait transformé dans une économie planifiée, dirigée suivant les dispositions d'un service centralisé de l'ONU. Des prix fixes sont déjà pratiqués dans quelques domaines et le système des prix du pétrole fixé par l'OPEC constitue un exemple, et présente indubitablement des avantages. Toutefois, l'extension du système à d'autres domaines et la fixation des prix par des organismes internationaux entraîneraient la fin du commerce libéral international et, comme conséquence, de l'entreprise privée.

Une autre proposition de la RSR consiste à confier des pouvoirs d'arbitrage à l'ONU afin de régler tous les conflits entre Etats, par des moyens pacifiques. A un moment où les Nations Unies sont constituées par une majorité d'Etats dictatoriaux, facilement influencés par l'Union Soviétique, il n'est pas nécessaire de rechercher qui tirerait le bénéfice d'une telle décision.

Une tendance se développe à l'ONU de renforcer une bureaucratie internationale qui soutiendra des institutions et des économies contrôlées par l'Etat chaque fois que cela sera possible. La diplomatie de la RSR agit activement dans cette direction, cependant que les soviétiques se contentent d'enregistrer les résultats.

Prochain objectif :
la jeunesse du Tiers Monde.

La RSR s'est montrée active également dans d'autres domaines telle la Conférence internationale des Océans, et la préparation de l'année internationale de la jeunesse qui doit avoir lieu en 1985, et se transformera probablement dans une énorme action de propagande communiste sur le plan mondial.

La RSR ne restreint pas ses actions à l'ONU. L'Afrique, l'Amérique Centrale et du Sud et les pays communistes de l'Asie de même que les pays arabes sont des domaines où elle agit contre les intérêts du Monde libre par des moyens différents de ceux de l'URSS. Nous ne pouvons par contre trouver aucun exemple d'initiative de la RSR qui, même si elle apparaissait comme «indépendante», n'ait pas fini par être profitable à long terme aux dirigeants du Kremlin.

On pourrait également ajouter la subversion et le soutien donnés à des organisations terroristes. De telles actions sont menées par tous les pays du Pacte de Varsovie et ne peuvent être considérées comme spécifiques à la RSR.

Pas plus la diplomatie que ces autres actions n'expriment les intérêts du peuple roumain.

Nous avons besoin de liberté dans le monde et non pas d'ajouter d'autres entraves à celles qui existent déjà. Nous avons besoin d'unifier l'Europe librement et non pas de soutenir l'expansion soviétique sur notre continent. Nous avons besoin d'une politique étrangère qui soit faite en Roumanie et non pas d'agir sur les directives soviétiques au profit des dirigeants du Kremlin.

Le GROUPE DE PARIS, qui réunit des Européens du Centre et de l'Est, organise les SAMEDI 26 et DIMANCHE 27 MAI 1984 une discussion au FORUM, 9 Sainte-Clotilde, 1205 GENEVE-SUISSE, sur le thème : Les peuples de l'Europe du Centre et de l'Est et la réunification de l'Europe.

Quatre rapports seront présentés ayant pour titres :

- La vocation européenne des peuples de l'Europe du Centre et de l'Est (URSS) (par Dragas Keseljovic - Yougoslavie) ;
- La vocation européenne du peuple russe (Arcady Stolypine - Russie) ;

- L'évolution des rapports entre les nations de l'Europe du Centre et de l'Est (URSS) (Cyril Mytrowytsch - Ukraine) ;
- Aspects spécifiques de l'intégration économique et sociale des pays de l'Europe du Centre et de l'Est (Mihai Korné - Roumanie).

Les personnes qui désirent retenir des chambres sont priées d'adresser leur réservation au Groupe de Paris, 125 Bureaux de la Colline, 92213 Saint Cloud - France. (tel. 602 29 29 Tlx 270152F)